

PRESSEMEDDELELSE NR. 129/23

Luxembourg den 24. juli 2023

Domstolens dom i sag C-107/23 PPU | Lin ¹

Bekæmpelse af svig mod Den Europæiske Unions finansielle interesser: Nationale regler om forældelse af strafansvar skal muliggøre en effektiv forebyggelse og sanktionering

En national ret er principielt forpligtet til at se bort fra nationale regler eller national retspraksis, der skaber en systemisk risiko for straffrihed for sådanne lovovertrædelser

En række rumænske statsborgere, som er blevet idømt fængselsstraf for afgiftssvig, bl.a. vedrørende merværdiafgift (moms), har anlagt sag ved appeldomstolen i Braşov (Rumænien) til prøvelse af den endelige domfældelse, idet de har gjort gældende, at deres strafansvar var forældet.

Til støtte for deres synspunkt har de dømte personer bl.a. påberåbt sig to domme fra den rumænske forfatningsdomstol (afsagt i 2018 og 2022), hvorved det blev fastslået, at en national bestemmelse, der fastsatte grunde til afbrydelse af forældelsesfristen i straffesager, dvs. proceduremæssige skridt eller afgørelser, der afbryder forældelsen med hensyn til strafansvar, var ugyldig. Efter afsigelsen af disse domme indeholdt rumænsk ret i en periode på næsten fire år ingen grunde til afbrydelse af denne frist. Dette betyder konkret, at ingen proceduremæssige skridt i henhold til den rumænske opfattelse af det strafferetlige legalitetsprincip, herunder forældelsesreglerne, havde fristafbrydende virkning i denne periode. Endvidere har de dømte gjort gældende, at den omstændighed, at loven ikke indeholdt afbrydelsesgrunde, udgør en mildere straffebestemmelse (*lex mitior*), som de kræver anvendt med tilbagevirkende kraft med henblik på at udelukke, at proceduremæssige skridt, der blev gennemført inden 2018, kunne afbryde forældelsesfristen. Henset til det tidspunkt, hvor lovovertrædelserne blev begået, er de dømte personer således af den opfattelse, at forældelsesfristen var udløbet, inden afgørelsen om domfældelsen var blevet endelig, hvilket indebærer henlæggelse af straffesagen, og at de pågældende ikke kunne dømmes.

Appeldomstolen i Braşov er i tvivl om, hvorvidt en sådan fortolkning er i overensstemmelse med EU-retten. Fortolkningen bevirker, at de pågældende dømte personer, men også et betydeligt antal andre personer, fritages for strafansvar for lovovertrædelser i form af skatte- og afgiftssvig, der kan skade Unionens finansielle interesser. Appeldomstolen i Braşov har endvidere fremhævet, at den for at overholde EU-retten kan være nødsaget til at undlade at anvende praksis fra forfatningsdomstolen og/eller den nationale øverste domstol. Den nye disciplinærordning i Rumænien gør det imidlertid muligt at pålægge dommere sanktioner, såfremt de tilsidesætter denne retspraksis. Den rumænske ret er på denne baggrund i tvivl om, hvorvidt EU-rettens forrang er til hinder for, at de dommere, som denne ret i tvisten i hovedsagen er sammensat af, kan ifalde disciplinært ansvar. Den har derfor besluttet at forelægge Domstolen spørgsmål om hvert af disse emner.

Tilsidesættelse af forpligtelsen til at fastsætte effektive strafferetlige sanktioner med henblik på at

¹ Den foreliggende sags navn er et vedtaget navn. Det svarer ikke til et navn på en part i sagen.

beskytte Unionens finansielle interesser er i strid med EU-retten

EU-retten pålægger medlemsstaterne at bekæmpe svig og enhver anden ulovlig aktivitet, der skader Unionens finansielle interesser, ved hjælp af afskrækkende og effektive foranstaltninger. **I denne forbindelse anfører Domstolen, at medlemsstaterne skal sikre, at de regler om forældelsesfrister, som er foreskrevet i national ret, kan føre til en effektiv sanktionering af de lovovertrædelser, der er forbundet med en sådan svig.** De løsninger, der er valgt i den rumænske retspraksis, som medfører, at rumænsk ret i en periode på næsten fire år ikke indeholdt grunde til afbrydelse af forældelsesfristen for strafansvar, indebærer en systemisk risiko for straffrihed for de pågældende lovovertrædelser, som ikke er forenelig med kravene i EU-retten. Risikoen forstærkes, såfremt denne mangel på afbrydelsesgrunde anvendes med tilbagevirkende kraft på en tidligere periode på grundlag af princippet om en mildere straffebestemmelse (lex mitior).

Forpligtelserne for de nationale retsinstanser, som har til opgave at anvende EU-retten, og den nødvendige beskyttelse af de grundlæggende rettigheder

Domstolen bemærker, at de nationale retsinstanser skal undlade at anvende den nationale lovgivning og retspraksis, hvis disse fører til forældelse af strafansvaret i et så stort antal grove tilfælde af svig, der skader Unionens finansielle interesser, at det medfører en systemisk risiko for straffrihed for sådanne lovovertrædelser.

Denne forpligtelse kan imidlertid være i strid med beskyttelsen af de grundlæggende rettigheder. I denne henseende fastslår Domstolen, at når en ret i en medlemsstat skal efterprøve, om en national bestemmelse eller foranstaltning er forenelig med de grundlæggende rettigheder, og denne bestemmelse eller foranstaltning gennemfører EU-retten i en situation, hvor medlemsstaternes virke ikke fuldt ud er reguleret af EU-retten, **er det fortsat muligt for nationale myndigheder og retter at anvende nationale normer til beskyttelse af disse rettigheder**, forudsat at denne anvendelse ikke gør indgreb i det beskyttelsesniveau, som er fastsat i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, eller i EU-rettens forrang, enhed og effektive virkning.

I sin anvendelse af denne retspraksis i den foreliggende sag sonderer Domstolen mellem det strafferetlige legalitetsprincip, således som det er anvendt og fortolket i den pågældende nationale retspraksis, og princippet om anvendelse med tilbagevirkende kraft af en mildere straffebestemmelse (lex mitior). For så vidt som denne retspraksis hviler på det strafferetlige legalitetsprincip med de krav om strafferettens forudsigelighed og nøjagtighed, der følger af dette princip, fastslår Domstolen efter at have fremhævet betydningen af dette princip både i Unionens retsorden og i de nationale retsordener, **at de nationale retter – som en undtagelse fra deres forpligtelse til at sikre EU-rettens fulde virkning – ikke er forpligtede til at undlade at anvende denne retspraksis.**

De nationale retter kan derimod ikke anvende en national beskyttelsesnorm vedrørende princippet om anvendelse med tilbagevirkende kraft af en mildere straffebestemmelse (lex mitior) under omstændigheder som dem, der ligger til grund for den foreliggende præjudicielle forelæggelse. I denne henseende fremhæver Domstolen, at de nationale retsinstanser, henset til den nødvendige afvejning mellem denne norm og de EU-retlige krav, ikke kan rejse tvivl om afbrydelsen af forældelsesfristen for strafansvar i forbindelse med proceduremæssige skridt, der fandt sted, inden det blev fastslået, at de relevante nationale bestemmelser var ugyldige. Dette ville nemlig forværre den systemiske risiko for straffrihed for lovovertrædelser, der skader Unionens finansielle interesser, som alene følger af manglen på grunde til afbrydelse af forældelsesfristen i næsten fire år i Rumænien.

Undladelse af egen drift af at anvende national retspraksis og dommeres disciplinære ansvar

I medfør af princippet om EU-rettens forrang er den nationale ret ved afgørelsen i hovedsagen bundet af en afgørelse, som Domstolen har truffet i en præjudiciel sag, vedrørende fortolkningen af EU-retten. Følgelig kan denne ret ikke forhindres i øjeblikkeligt at anvende EU-retten i overensstemmelse med Domstolens afgørelse eller praksis, om nødvendigt ved at undlade at anvende en national retspraksis, der udgør en hindring for EU-rettens fulde effektivitet. En sådan adfærd fra den nationale rets side kan heller ikke kvalificeres som en disciplinærforseelse.

BEMÆRKNING: Gennem en præjudiciel forelæggelse kan retterne i medlemsstaterne i forbindelse med retssager, der verserer for dem, forelægge Domstolen spørgsmål vedrørende fortolkningen af EU-retten eller gyldigheden af en EU-retsakt. Domstolen træffer ikke afgørelse i den nationale retstv. Det tilkommer den nationale ret at afgøre sagen i overensstemmelse med Domstolens afgørelse. Denne afgørelse er på tilsvarende måde bindende for andre nationale retter i sager vedrørende en tilsvarende problemstilling.

Dette er et ikke-officielt dokument til mediernes brug og forpligter ikke Domstolen.

[Dommen](#) offentliggøres på webstedet CURIA på afsigelsesdagen.

Kontakt i Kontoret for Presse og Information: Gitte Stadler ☎(+352) 4303 3127.

Følg Domstolen online!

